

dužbina — za engl. *foundation* — koja podsjeća na manastire naših srednjovjekovnih vladara; trebalo je reći *zaklada*. Dalje: »*Dulesa (Dalsa)*« umj. *Dalesa* — uz ispravno (20. IX.) *Dales*; »*Sandys (Sandis)*« umj. *Sendis*; »sa šefom State Departmenta (*Stejt Departmana*)« umj. *Departmenta*, te konačno najgrublja pogreška od svih: »*Gloucester (Glokaster)*« umj. *Gloster!* Od griješka u kasnijim brojevima želio bih samo istaknuti nakazni *Forenj afers* (20. IX.), za »*Foreign Affairs*«, umjesto ispravnog *Forin efers*. Onaj nemogući *Forenj*, naslijeđen nesumnjivo još od predratne »*Politike*« (*Forenj ofis*), dobio je već, izgleda, puno građansko pravo u našim političkim vijestima, ali to ne znači, da ga dosljedna upotreba pravilnog *Forin* ne bi mogla još uvijek istisnuti.

Zar je tako teško lektoru iz »*Vjesnikove*« redakcije, da uzme »*Zorin*« Englesko-hrvatski rječnik i da u iscrpnom pregledu izgovora vlastitih i geografskih imena (str. 1215.—1272.) provjeri izgovor stranih imena?

Željko Bujas

UTJECAJ ENGLSKIH ATRIBUTA

U našoj štampi susrećemo se često s pogrešnim, našem jeziku potpuno stranim, pisanjem vlastitog imena pred općom imenicom u službi atributa ili apozicije, što je izrazit utjecaj engleskog jezika. Naročito često susrećemo se s ovom pojavom u nazivima ustanova, zemljopisnim nazivima i slično.

Tako, na primjer, čitamo (»*Vjesnik*«, 31. III. 1957.) o njujorškom *Belasco-teatru* i londonskom *Stoll teatru* te, u istom dnevniku od 23. IV. 1957., o *Crest-Theatru* u Torontu. Dakle tri različita načina pisanja — s crticom i malim *t*, bez crtice i s malim *t*, s crticom i velikim *t* (uz neprevedeno *Theatre*) — za isti slučaj, kojima je zajedničko samo pogrešno pisanje vlastitog pred općim imenom. Umjesto toga trebalo je, jasno, stajati *kazalište Belasco*, *kazalište Stoll* i *kazalište Crest* — to prije, kad na primjer u posljednjem članku nailazimo i na pravilno *kazalište Phoenix*. Bilo bi jednako ispravno, da su spomenuti nazivi bili prevedeni i kao *kazalište Belasco Theatre*,

kazalište Stoll Theatre i *kazalište Crest Theatre*.

Takve primjere nije teško naći, ima ih, nažalost, u izobilju. Evo još nekih: *Shwedagon pagoda* (»*Vjesnik* u srijedu«, 27. II. 1957.), *Penobscott hotel* (»*Vjesnik*«, 17. II. 1957.), *Sadler's Wells balet* i *Covent Garden opera* (»*Vjesnik*«, 20. I. 1957.), *predsjednik Virginia Univerziteta* (Radio Zagreb, 5. I. 1957.), *Harward¹-Univerzitet* (»*Vjesnik*«, 30. I. 1957.). U oba posljednja primjera moglo se i umjesto *univerzitet* (engl. *university*) reći *sveučilište*.

Ništa bolje nije ni sa zemljopisnim nazivima. Zapisao sam neke: *Fidži otočje*, umjesto *otočje Fidži*; *Midway otoci*, umjesto *otoci Midway* ili *Midwayski otoci* (»*Vjesnik* u srijedu«, 27. II. 1957.); *Tankan zaljev*, umjesto *zaljev Tankan* ili *Tankanski zaljev* (»*Vjesnik* u srijedu«, isti broj); *Berdmor-glečer* (još i s crticom!) umjesto *glečer Berdmor* ili *Berdmorski glečer* (»*Vjesnik*«, 4. I. 1957.). Čudno je samo, što smo izbjegli tome, da čitamo o *Gaza-pojasu* prema engleskom *Ghaza strip!*

U vijestima iz Indonezije nailazimo (»*Vjesnik*«, 12. I. 1957.) u istom članku pet puta na *Masdžumi stranku* uz dvaput pravilno *stranka Masdžumi*, a u istom članku čitamo dvaput i *Ulema stranka*. Ako je dvojako pisanje stranke Masdžumi trebalo značiti neko kolebanje, to nije bilo kolebanje nabolje, jer u istim novinama od 23. III. 1957. čitamo opet *Masdžumi stranka*.

Uz ispravno *muha »ce-ce«* (»*Vjesnik*«, 28. IV. 1957.) možemo susresti i »*ce-ce*« *muha* (»*Vjesnik*«, 21. I. 1957.).

U »*Vjesnikovoj*« reportaži u nastavcima »*Jivari s Amazone*« nailazimo na *Jivari ratnici* umjesto *Jivarski ratnici*.

U »*Vjesniku*« od 13. II. 1957. saznajemo, da se »... u dijelovima države Bombaj, gdje se govori *gudžeret jezikom*, disidenti, članovi kongresne stranke, bore za zasebnu *gudžeret državu*...« — umjesto *gudžeret-skim jezikom* i *gudžeret-sku državu!* Posebna je griješka to, što su naši novinari pročitali *Gujarati* (što je zapravo na engleski način napisan indijski naziv) kao *gudžeret*

¹ Umjesto ispravnog *Harvard*.

umjesto *gudžarati*. Nije, naime, svako englesko *a* u izgovoru *e*, pogotovu ne, kad se radi o stranim nazivima¹. Tako bi konačni ispravni oblici trebali glasiti *gudžaratskim jezikom* i *gudžaratsku državu*.

U obavijesti (»Vjesnik«, 17. IV. 1957.) o gostovanju *jazz-orkestra Glenn Millera* nalazimo uz ovaj pravilni oblik i pogrešno *nastup Glenn Miller orkestra* (engl. *Glenn Miller orchestra*). Zanimljivo je, da ova (sasma kratka) vijest sadrži i *treći oblik: jazz-orkestar Glenn Miller*, koji je zapravo netočan, jer se ne radi o orkestru, koji samo nosi ime poginulog američkog dirigenta, nego o orkestru, koji je on osnovao i vodio.

Da završimo s jednim zaista krajnjim slučajem ove vrste. U povodu pedesetgo-

dišnjice slavnog engleskog pjesnika W. H. Audena »Vjesnik« (3. III. 1957.) piše o t. zv. *Auden-školi* u modernoj poeziji. Ako sljedbenici pjesnika Audena čine školu, nju treba, ja mislim, nazvati *Audenovskom školom*. Inače bismo sasvim lijepo mogli govoriti i o *Byron-školi*, *Dickens-školi*, *Balzac-školi*!

Možda brzina, koju često nameće novinarski posao, može donekle opravdati naše novinare i dopisnike, ali nikako ne opravdava lektore naših novina, kojima bi takve stvari, i u brzini, morale zapinjati za oko.

Željko Bujas

¹ Der Grosse Brockhaus, Leipzig, 1930. (VII. svezak, str. 749.), daje isto tako oblik *Gudscharati*.

IZ ŠKOLSKE PRAKSE

LOGIČKA INTERPUNKCIJA U NAŠOJ ŠKOLI

Slavko Pavešić u svojem članku »Zarez je signal...« (Jezik, VI, 1, str. 21.—22.) dotiče se ponovno pitanja interpunkcije u našem jeziku. On daje tri primjera primjene interpunkcije: primjer potpuno slobodne interpunkcije, primjer gramatičke i primjer logičke interpunkcije. Prvu (slobodnu) interpunkciju mogli bismo nazvati anarhičnom interpunkcijom, jer ona upravo zabacuje interpunkciju i ne daje u rečenici »nikakav signal na kolosijeku misli«. Gramatička interpunkcija daje točno određena pravila za stavljanje zarez. a logička (prema primjeru autora spomenutog članka) daje piscu na volju, gdje će prema shvaćanju metnuti zarez.

Mi smo već nekada u staroj Jugoslaviji imali u našim srednjim školama logičku interpunkciju. »Pravopisnim uputstvom« iz godine 1929., propisanim od tadašnjeg ministarstva prosvjete, bila je u naše srednje škole uvedena logička interpunkcija. Predavao sam onda po potrebi hrvatski jezik u nižim razredima gimnazije i vodio učenike do nižeg tečajnog ispita pa se dobro sjećam,

koliko je muke zadavalo nastavniku tumačenje i primjenjivanje logičke interpunkcije. Dok se kod gramatičke interpunkcije može učeniku uglavnom protumačiti, da »ispred svakog veznika dolazi zarez«, dotle se kod logičke interpunkcije nekako morao naći sistem, kako da se učeniku protumači upotreba zarez. Jer tražiti od učenika u nižim razredima gimnazije, da prema smislu među zarez. značilo je precjenjivati njegovu intelektualnu sposobnost i zalaziti u kaos. Moralo se dakle govoriti, da »zarez dolazi ispred uzročnih, posljedičnih, pogodbenih i dopusnih veznika«, a ne meće se »ispred namjernih, izričnih, vremenskih, načinskih, relativnih i zavisno-upitnih rečenica«. Taj je grubi sistem samo donekle pomogao u radu, i to zato, što se učenik u nižim razredima gimnazije i te kako još bori s prepoznavanjem pojedinih zavisnih rečenica. Ali nekakav sistem morao se naći, da se barem donekle olakša posao nastavniku i snalaženje učeniku. Usprkos tome ipak se u tom radu teško uspijevalo.

Bio sam prisutan kao direktor niže gimnazije na jednom satu hrvatskog jezika, kad je nastavnica tumačila upotrebu interpunkcije u relativnim rečenicama. Uzela je